

TRANSCRIPTOR: LOBZANG TAKDAN

དྲི་བ། ལོ་རེ་ནམ་ཟླ་འགྲུར་ལ་ཡོངས་བཞིན་ཡིན་དེ་སྐོར་ལ་ཕྱགས་བསམ་ཅི་ཡོད་པ་ཡིན?

ལན། དེ་ནས་ཟེར་ཅེས་ལ་གོ་བུལ་ལྷམིང་ (Glob warming) ཡིན་ནོག་ཟེར་འདུག་འདི་ཚང་མ་དགོན་མཚོག་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན།

དྲི་བ། ཉེ་ལ་ཡུལ་པ་རྣམས་ལ་ཅི་དགའ་ངལ་ཡོང་བ་མཐོང་འདུག?

ལན། རྒྱ་ལ་དགའ་ངལ་ལ་ཁང་པ་དང་མོ་ཤར་འཁྲུལ་བའི་ལམ་མེད་པ་ཡིན་མི་ཀུན་ཏུ་མཉམ་དུ་འགོ་བ་ཡིན། འོད་དང་(radio) རེ་དུའུ་དང་གང་དུ་འགོ་ན་འགྲུལ་ནས་ཆ་དགོས་པ་ཡིན། དེ་དུས་ (entertainment) བཅོས་བྱས་མེད་པ་ཡིན། འེ་ཟམ་ཞིག་འགྲུར་ལ་སློབས་འདུག། དེ་དུས་ཀྱི་ནམ་ཟླ་སྐོར་ལྷན་ལ་བ་མང་པོ་བཏང་ནས་ལ་བའི་རྐྱེན་སོགས་ལ་འབབས་ནས་འདི་ནས་འབྲིག་སེ་སྤྱོད་ལ་ཆ་ན་ལམ་མཐོང་མི་སྲུབ་མི་ཚང་མ་འདི་ལ་སོགས་ནས་ཆ་ཅན། དབྱར་ཀ་སྦྱིད་པོ་ཡོད་པ་དང་སྟོན་སོགས་མང་པོ་ཡོངས་ཅན་ཚུ་མང་པོ་རྒྱག་གི་ཡོད། རི་ལུང་ཀུན་ཚངས་མ་རྒྱ་རྒྱགས་ཅན། རྒྱ་མ་མཚོ་མོ་ར་མ་གོང་དང་ཉེ་ལྷ་སུམ་བཅུ་ཡོད་མཁན་ཡོད་པ་ཡིན། ཡུལ་པོ་ཚོ་གསུམ་བཞི་ནས་ར་མ་འབྱུང་གི་ཡོད། འགྲེན་པའི་ར་མ་སྲུང་པའི་ར་མ་ཟེར་བཞིན་ཡོད་ར་མ་བརྒྱ་བཅུ་རེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་རྣམས་ས་རྒྱ་ཡོད་ས་བྲིད་ནས་འབྱེར་བ་ཡིན། རྒྱ་མའི་ཟ་རྒྱ་སྐོར་ལྷན། རྒྱ་མ་མི་རྣམས་ལ་སྤོགས་བོད་ཇ་མང་པོ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཡང་ཁོ་ལག་མང་པོ་ཟ་བ་ཡིན། ག་འོ་རང་རེ་ཞིང་སོན་སྦྱིད་བྱས་ནས་སེ་མང་པོ་འབད་བ་ཡིན། དེ་ལ་པ་པ་བཅོས་ནས་ཟ་བ་ཡང་སེ་ཏོག་ལ་སྲུབ་པ་མང་ཆེ་བ་འབྱུང་བ་ཡིན། དེ་དུས་འབྲས་ཟེར་བ་སོགས་དགོན་པོ་ཡིན་མགོན་པོ་ལག་ཅན་རེ་ཡོངས་ན་དང་ལོ་སར་གྱི་སྐབས་སུ་བཀོལ་བ་ཡིན། དེ་དུས་མར་ནག་གི་སོན་སྦྱིད་མང་པོ་མེད་པ་ཡིན་སྐབས་རེ་མར་ནག་སྤོས་ནས་ཁྲོངས་པ་ཡིན། མང་ཆེ་བ་འོ་མ་ད་ར་བཀོལ་བ་ཡིན། དེ་དུས་ཤ་མང་ཆེ་བ་བཀོལ་བ་ཡིན། ཅི་ཟེར་ན་ར་མ་མཚོ་མོ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་དུས་ཟ་འབྱུང་སོགས་ལ་སྦྱོ་མོ་ཡོད་པ་ཡིན་འང་དེ་ནས་མི་ཀུན་ལ་སེམས་ལ་སྦྱིད་པོ་ཡོད་པ་ཡིན། སུ་གུ་ཀུན་སོ་ཚོང་ཟེར་ནས་རྩེ་མོ་རྩེས་བྱས་ཡིན། སྐབས་རེ་ཚོ་ལོ་རྩེ་ཅས་ཡིན། རྒྱ་ཤི་ཡི་ཕྱགས་དབེ་ལྷ་བཅས་ཡིན། དགུན་ལ་མི་ཀུན་དལ་ནས་འདུག་པ་ཡིན།

དྲི་བ། རྒྱ་མ་ལ་བ་མང་པོ་བཏང་ཅན་ཞེས་ཨ་ཞང་ལས་མོལ་ལ་རག་པ་ལོ་ཅོམ་གྱི་ཉིང་ནས་ལ་མ་བཏང་བ་ཡིན་ནོག?

ལན། ལོ་གཏན་གཏན་ཞིག་ཟེར་མི་སྲུབ་ལོ་བཅུ་རྒྱུ་ལ་ལ་བཏང་ནས་ཡུལ་ལ་རྒྱ་དགོན་སོང་ནས་དགའ་ངལ་བ་མང་པོ་འབྱུང་སྐབས་རེ་ཡང་ལ་བ་མང་པོ་བཏང་འདུདག་ནང་ཡུལ་ལ་ཀུ་ཚོ་མ་ཤོར་ན། རིང་རང་ལ་མང་པོ་བཏང་ནས་དབྱིད་ཀ་

མར་པ་མང་པོ་བཏང་། རྫོན་ཐོག་འབད་དུས་མར་པ་མ་བཏང་། ད་ལོ་དགུན་ལ་ཁ་མ་བཏང་དང་ད་རིང་ཉུང་རེ་བཏང་བཞིན་
ཡིན་དེ་ཕི་ཚུ་ཐོགས་ལ་མ་སྐྱོ་མོ་སོང་ལས་དེ་བཞིན་ལོ་བཅུ་ནང་ལ་དེ་ཚོགས་འཕེལ་བྱིབས་སོང་དེ་ཡིན་ལོག་།

དྲི་བ། བྱ་ཚ་བྱ་མོ་གཉིས་ལས་ཞིང་ལས་གང་གྱི་མང་ཆེ་བ་བཅོ་ཅ་ཡིན་ལོག་ག?

ལན། བྱ་ཚ་བྱ་མོ་གཉིས་ལས་གཉིས་ཀ་ལས་འདྲ་མཉམ་ཞིག་པ་ཡིན། མང་ཆེ་བ་ཞིང་ལས་བྱ་མོ་བྱས་པ་ཡིན་བྱ་ཚ་རྣམས་ཕྱི་
ལོག་ལ་ལས་བྱེད་པ་འགོ་བ་ཡིན། དེ་སང་བྱ་ཚ་བྱ་མོ་གཉིས་ཀ་ལས་འདྲ་མཉམ་བྱེད་པ་ཡིན།

དྲི་བ། རྫོན་མ་ནས་བྱ་ཚ་བྱ་མོ་ལས་བྱས་བཏང་ཅིག་པ་ཡིན་ན་དེ་སང་ནམ་རྗེ་འགྱུར་ཞུ་ཡོངས་ནས་འགྱུར་ཞུ་བས་འདུག་?

ལན། འགྱུར་ཞུ་བའི་ན་དེ་དུས་བྱ་ཚ་ཀུན་ལ་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བཏང་བ་ཡིན། བྱ་མོ་ཀུན་ལ་ཡོན་ཏན་ཉུང་རེ་མ་ཉོགས་བཏང་
བ་མིན་དེ་སང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོན་ཏན་འདྲ་མཉམ་བཏང་བ་ཡིན་ཚོན་ལ་སྤུ་གུ་ཀུན་སྐོབ་སྐྱོང་མང་པོ་བཏང་བ་མིན་དེ་སང་
སྐོབ་སྐྱོང་མང་པོ་བཏང་འདུག་ དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་འདྲ་མཉམ་ལས་བྱེད་པ་ཡིན་ཚོན་ལ་མེད་པ་ཡིན།

དྲི་བ། གཉིས་སྟོང་བཅུ་དང་གཉིས་སྟོང་བཅོ་ལྔ་ནང་ཚུ་ལོ་ཡོངས་ནས་དེ་སྐབས་གཞོན་སན་ཅི་རེ་ཉོ་ཞུ་བས་?

ལན། རྫོན་ལ་ང་གཞི་གོགས་པོ་མཐའ་མ་ནས་སྤང་ཡོང་ཅན་ཚུ་མིག་མང་པོ་ཡོད་ཡང་ལྡང་མ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་རན་
བཏགས་བཅུ་ཉེ་ཤུ་ཡོད་པ་ཡིན། རན་ཏགས་རྣམས་ཚུ་འཁྱེར་ལྡང་མང་པོ་དང་ཞིང་མང་པོ་ཚུ་འཁྱེར་ཚུ་ལོག་མང་པོ་སྐྱབས།
ད་ཅུང་མལ་མལ་ལ་མ་སྐྱབས་པ་ཡིན་ལུར་འགོ་མང་པོ་ཚུ་འཁྱེར་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་པ་རེ་ཡོང་ནས་ཞབ་ཉོགས་བྱས། དེ་སང་ལུ་ར་
རྣམས་བཅོས་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་འང་ཉེ་སྟོང་བཅོ་ལྔ་ལ་ཚུ་ལོག་ཡོང་ནས་ཡང་སྐར་འཁྱེར་ཚུ་ལོག་ཡོངས་ནས་ཚུ་འཁྱེར།

དྲི་བ། ཚུ་ལོགས་ཡོངས་ནས་གཞུང་གྱི་ཅི་རོག་བཅོས་པ་ཡིན་ག?

ལན། གཞུང་དེ་ཕྱོགས་ནས་མགོ་མ་བྱ་རེ་མང་པོ་གཏང་ཞིང་མང་པོ་ཚུ་ལོགས་ཡོང་ནས་ཞིང་ལ་གཞོན་པ་སྐྱབས་མཁན་རྣམས་
ལ་གཞུང་དེ་ཕྱོགས་ནས་ཤོ་གོལ་བཏང་། ཞིང་ལག་མོ་ཅོས་པ་དོ་རྣམས་ཕངས་ལུ་ར་ཚུ་དགགས་པ་རྣམས་ལ་ཚུ་འགོགས་པའི་
ཕྱིར་དུ་ (tin)བཏང་བ་ཡིན།

དྲི་བ། གཉིས་སྟོང་བཅུ་ནང་ལ་ཚུ་ལོག་ཡོངས་ནས་ཁང་པ་དང་མི་ཀུན་ལ་གཞོན་སན་སྐྱབས་པ་ཡིན་ལོག་ག?

ལན། མི་གཅིག་ལ་གནོད་སེལ་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་མི་རྣམས་འབྲེལ་ཁང་པ་ཡང་ཆ་ཚང་ཆུ་ཡི་འབྲེལ་ཁང་ལ་ཚང་མའི་ཕྱོགས་ནས་
འདུག་ས་ནང་ཡུལ་མི་ཀུན་གྱི་ཚེགས་ནས་བཏང། ཡང་གཞན་མ་རེ་ཁང་པ་ཆུ་ལོག་གི་འབྲེལ་ནས་གནོད་སྐྱོན་སློབས།

དྲི་བ། དེ་སྐབས་ཉེ་རང་ཚར་ཀ་ནས་ཐར་བའི་ཕྱིར་སུ་རོགས་བྱས་པ་ཡིན་?

ལན། གཞུང་གི་ཕྱོགས་ནས་ཞིང་དང་ཡུར་མགོ་རྣམས་བྱེད་པ་ལ་མཐོང་ནས་ང་ཞ་ཐད་པོ་སོང་གཉིས་སྟོང་བཅུ་རྩེས་སུ་ཆུ་ལོག་
ཡོང་ནས་དཀའ་ངལ་ཡོང་གཞུང་གི་རོགས་བྱེད་མཁན་ཡོངས་གཉིས་སྟོང་བཅུ་ནང་ལ་འཚོར་ཀ་མང་པོ་ཡོངས་གཉིས་སྟོང་
བཅོ་ལྔ་ནང་ལ་མི་ཀུན་ལ་འཛིགས་ནང་ཉུང་རེ་མ་རྟོག་མ་མཐོང་དེ་སང་འདྲ་བའི་ཆུ་ལོག་ངས་མི་ཚོ་ནང་ལ་མ་ཐོང།

དྲི་བ། ཆུ་ལོག་ཡོང་བའི་སྐབས་མང་ཆེ་བ་འཛིག་སྐྱང་སུ་ལ་ཡོང་འདུག་?

ལན། དེ་སྐབས་བུ་མོ་མང་ཆེ་བ་ལ་འཛིག་སྐྱང་ཡོང་འདུག་འཛིག་སྐྱང་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་དུས་ཁྲིགས་སེ་ནས་མི་དང་འབྲུག་
ཆེན་རི་པོ་དང་ཕེབས་ནས་མི་རྣམས་ལ་སེམས་སོ་རྒྱག་ནས་བཀའ་སློབ་རྩལ་ (LAHDC Ladakh) ཡོང་ནས་རོགས་བྱེད་
བའི་ཕྱིར་འཕེབས་ནས་ང་ཞ་རྣམས་ལ་སེམས་སོ་བྱེད་པ་ཕན་ཐོག་འབྱུང།

དྲི་བ། ཆུ་ལོག་ཡོང་བཅས་པོ་ལྷ་སྐྱུ་བྲུགས་ཏེ་ཡིན་ཞོག་སམ་མ་ར་ག་?

ལན། གང་སྟེགས་རྣམས་མི་བསྐྱེགས་ནས་སོག་པོ་སོང་བ་དང་བུ་མོ་རྣམས་ཞིང་ལ་ཆུ་བཏང་དུས་ཐོན་མ་བོག་གྲོན་ནས་ཆ་བ་
ཡིན་དེ་སང་དེ་རྣམས་ཉམས་པ། དེ་སྐྱོན་མིན་ནམ་སམ་ནས་མི་ཀུན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པ་ཡིན་ལོ།

དྲི་བ། གཉིས་སྟོང་བཅོ་ལྔ་ལོར་ཆུ་ལོག་ཡོངས་ནས་རྩེ་སུ་བྱེད་རྣམས་ལ་གྲེར་གྱི་སྐབས་བྱ་རྩལ་མཁན་དང་འབྲེད་རང་རྣམས་ལ་
མ་འོངས་པ་ཡི་འཆར་ཞིག་རེ་ཡོད་པ་ཡིན་?

ལན། ང་ཞ་རྣམས་ཀྱི་ཆར་གཞི་སར་པ་གང་ཡང་བྱེད་པ་མེད། གཞུང་གི་རོགས་གང་བྱེད་ན་དེ་ལ་རགས་ལས་པ་ཡིན། ང་ཞ་
ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་མ་འོངས་པ་འཆར་གཞི་གཅི་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན། གང་ཞིག་འབྱུང་ན་སླ་མ་མཁྱེན་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་སང་ཡང་
ཡར་རྒྱས་ཅིག་ཀྱང་མ་སློབས་ང་གཞི་ཡུལ་ལས་ལམ་རྣམས་བཟོ་དགོས་ཀྱིས་ཡོད། ཡིན་འང་ཡུལ་འདི་ལྷང་བའི་ནང་ལ་གནོད་
སྐྱོན་སློབས་བ་རྣམས་ལ་གཞིགས་མཁན་སུ་ཀྱང་མ་སློབས། ང་ཞ་ཡུལ་མི་ཀུན་རྣམས་ལ་འཇུང་ཆུ་ཕྱིར་དཀའ་ངལ་ཡོངས་
འདུག། འཇུང་ཆུ་ཕྱིར་དུ་རོགས་བྱེད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་འདུག བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གཞིགས་པ་རེད་ལྷང་བ་འདི་སྐང་

ནས་ཚུ་ཡོངས་པ་ནི་ཚང་མ་ཚ་སུ་ཡོངས་པ་ཡིན། འདི་རྣམས་ཡུལ་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་བརྟེན་ལ་གཞོན་པ་མིན་ནམ་བསམ་
ནས་མི་ཀུན་གྱི་སེམས་ལ་ཚོར་གཤམ་པོ།